

63. Kabai István

Anna és Máté *“Az Úr csodásan működik...”*

(Evangéliumi elbeszélés)

LEVÉLMISSZIÓS Füzetek

No.: 63 Kabai István –Anna és Máté *“Az Úr csodásan működik...”*

Fundamenta Evangélium Alapítvány

Hargita Árpádné: +36 1 2917330

Az esztergagép egyenletes sebességgel forgott és az acélkés hosszú, kunkorgós forgácsot választott le a befogott tengelyanyagról. A surlódástól a forgács felmelegedett és kék színűvé vált. Már egészen nagy rakás forgács gyűlt össze és hevert a gép körül és az esztergályosnak nagyon kellett vigyáznia, hogy a kunkorodva kigyózó, majd lehulló forgács valahol meg ne sebezze.

Máté, az esztergályos fiú egykedvűen nézte a játékosan kunkorodó acélcsíkokat, de a gondolatai egészen másfelé kalandoztak. Figyelte ő a munkadarabot is, mert ha selejtbe megy, nagyon sokba kerül egy ilyen darab. De a gondolatai a tegnapi estére terelődtek.

Milyen jól kezdődött. Fizetésnap lévén, barátaival együtt elmentek egy budai kiskocsmába, ahol már évek óta megszokott vendégek voltak. Sört ittak, mint máskor is, amíg az egyik barátjának valami távoli rokona oda nem érkezett. A jövevény kapatos állapotban volt már az érkezéskor is, mert éppen a születése napját ünnepelte. Amikor a társaságban meglátta a kedves rokonát, nagyon megörült. Nagy hangon meghívta az egész kis csapatot és pálinkát rendelt. Szerinte ugyanis csak az a valamirevaló ital, a többi csak pancs. Természetesen elfogadták a meghívást és ő is ivott a többiekkel együtt. Azt nem tudja, mennyit, azt sem tudja mikor érkezett haza és hogyan. A nagymama, akivel együtt lakik, nagyon haragudott. Ezt onnan tudja, hogy a nagymama reggel elmesélte. Azt is elmondta, hogy valamit itatott vele és gyorsan ágyba fektette. Reggelre annyira rendbejött, hogy eljöhett a munkahelyére. Most itt áll a forgó gép mellett és nézi az ugyancsak forgó munkadarabot. Rettenetesen fáradtak érzi magát és nagyon nehezére esik figyelni. Még csak dél körül jár, de ki tudja hányadszor sóhajtott már el, hogy milyen jó lenne, ha vége lenne a munkaidőnek.

Az ugyan még igen messze van, hiszen a fele is alig telt el, amikor hirtelenül felélénkült. Ugyanis egy karcsú leányalak jelenik meg a lassan nyíló ajtó nyílásában. Az ajtót becsukja és lassú, bizonytalan léptekkel elindul a morgó gépek között. Máté felé tart, mert a többiek a munkájukkal vannak elfoglalva. Máté pedig mereven néz rá, amióta csak megjelent. Kezében egy papírlapot fog és ahogy közeledik, egyszer-egyszer körültekint a tágas, nagy gépekkel teleültetett műhelycsarnokban.

- Szia kislány - kiáltja elébe Máté, meg sem várva, hogy közel érjen. A lány ajkai megmozdulnak, de azt nem lehetett érteni, hogyan fogadta Máté köszönését.

- Keresel valakit? - kérdezi Máté, mert látja a lány arcán a zavar jeleit.

- Igen - feleli halkán a lány.

- Ugyan ki lehet az a boldog földi halandó, akit egy ilyen szép lány keres? - évődik Máté.

A lány kissé elpirul, mert nincs ilyen bókhoz szokva. De most már határozottan válaszol:

- Én bizonyos Doros Máté urat keresem. Nem mondaná meg, hogy hol találom őt? Máté halkán nevetni kezd. Majd leállítja a gépet, csak azután válaszol.

- Már hogyan mondanám meg, amikor én vagyok Doros Máté. De hogy én úr volnék - nevet újra - alig hiszem, mindössze néhány forinttal a zsebemben.

- Akkor hát magát keresem - mondta a lány megkönnyebbülve.

- Ezek szerint igen. De mond csak, miért nem tegezel te is? Hiszen nem vagyok még hajlott korú.

- Hát jó. Akkor szia - nyújtotta kezét a lány - Seregi Anna vagyok. Mátét meglepte a hirtelen fordulat, de szívesen nyújtotta széles, nagy tenyerét.

- Azt már tudod mi a nevem - mondta? - De minek köszönhetem, hogy pont engem keres egy ilyen helyes lány ebben a műhelyben?

Máté valóban helyesnek látta a lányt. Csinos volt az alakja és szép arcát göndör, barna haja foglalta be. A hangja is kellemes volt a fülének, az első pillanattól rokonszenvet érzett iránta.

A lány felemelte a papírlapot és meglengette.

- Semmiség az egész - mondta - csak egy aláírásra van szükségem. Mózes bácsi küldi a raktárból. Tegnap valami szerszámot vételeztél és elfelejtetted aláírni.

- Igaz - ismerte el Máté. - Csak nem tudom, hogyan felejtettem el? Meg aztán miért nem szólt Mózes bácsi?

- Egyszerû - válaszolta a lány, - mert õ is elfelejtette. Azon ne csodálkozz, õ már idõs ember. Te viszont még nem vagy "hajlott korú". Nem te mondtad az imént?

Máténak tetszett a lány válasza és jót derült rajta. Aztán aláírta a papírt és a kezében tartotta. Szerette volna marasztalni a lányt sokáig. Úgy érezte, ilyen kedves lánnyal még soha sem találkozott. Anna azonban kikapta a kezébõl a papírt és menni készült.

- Várj csak! - szólt utána Máté. Meddig van a munkaidõd?

- Kettõ órákor, azaz tizennégy órákor befejezõdik - válaszolta a lány, de miért fontos ez neked?

- Csak... mert, hogy... vagyis... azazhogy... na, szóval én is addig dolgozom. Gondoltam, ha ráérnél... ha nem kell sietned haza... talán elmehetnénk együtt valahova.

- Nem szoktam olyan helyekre járni - volt a kurta válasz. Azzal sarkonfordult és határozott léptekkel elhagyta a nagy műhelyt.

*

Doros Máté alig ismerte a szüleit. Dolgoztak mind a ketten, de keresetüket jórészen a kocsmára költötték. Annak idején fiatalon a kocsmában ismerkedtek meg egymással. Nem sok idő múlva összeházasodtak. Majd megszületett a gyerek, vagyis Máté, de vele nem sokat törődtek. Ha a nagymama nem lett volna, Máté nem igen érte volna meg a második-harmadik születésnapját. A nagymama magához vette és özvegy asszony létére egyedül nevelte fel. A szüleinek megmondta, hogy életmódjuk, viselkedésük miatt nem óhajtja őket látni. Azóta esztendőben egyszer ha találkoznak. Mátéval még ritkábban, mert Máté rendszerint nincsen odaahaza, amikor szülei megjelennek. Ő pedig nem megy hozzájuk, még azt sem tudja, hol van lakásuk.

Az általánosiskola elvégzése után kitanulta a vasesztergályos szakmát itt, ebben a gyárban, amelyikben most is dolgozik. Szereti a munkáját és jó szakember lett belőle. Az a baj, hogy szüleitől örökölt tulajdonságai folytán vele is előfordul, hogy elfelejtkezik magáról. Pedig a nagymama igen szigorú hozzája még ma is. Amikor felönt, kötekedő, nem egyszer verekedésbe keveredett és leginkább ő volt a kezdeményező. A verekedésekből hol ő került ki győztesen, hol ő volt a vesztes. A cimborái vezérüknek tekintik. Nagy hangjával és hatalmas testi erejével vívta ki magának e tisztséget. Nagyanyja már túl van a hetvenen és bizonyára nehezebbre esik állandóan törődni vele. Mondogatja is neki elég gyakran:

- Miért nem nősülsz már meg? Miért nem keresel már magadnak egy tisztességes lányt, aki vigyázna rád, de legalább a keresetedre? Egy komoly asszony mellett egész rendes ember lehet belőled.

- Ugyan nagymama - szokta ilyenkor mondani - tudod nagyon jól, hogy mindig a tisztességes lányt keresem. Eddig még nem találtam nekem valót.

- Pedig éppen ideje lenne. Már túl vagy a huszonnegyedik éveden. Ez a legjobb kor a házasságra. Vagy aggregény akarsz maradni?

- Mindennek eljön az ideje nagymama - nyugtatja Máté. - Majd szólok, ha itt lesz.

Ezzel fejeződik be ez a téma és marad minden a régiben. Magában igazat ad Máté a nagymamának mindenben. Ismeri ő saját magát. Arról is megvan győződve, hogy derék feleség mellett meg tudna változni. Ám ezt a derék feleségnek valót nem találja, hiába van annyi lányismerőse. Barátai is ajánlottak már neki, de az ilyen ajánlgatásokat egyenesen utálja.

- Miért nem veszed el te, miért ajánlod nekem? - szokta mondani. És a barátai sem nősülnek.

*

Amikor Anna távozott a műhelyből, nem vette le róla a szemét, amíg az ajtó be nem csukódott mögötte.

- Ki lehet ez a lány? - tűnődött magában. - Honnan került ez ide? Eddig miért nem találkoztam vele?

Sokáig foglalkoztatta a gondolat és magában beismerte, hogy Anna nem közömbös számára. Nem tudhatta, hogy Anna még csak néhány napja volt a gyár dolgozója. Raktárirnoknak vették fel az öreg raktáros mellé. A raktáros egy öreg zsidó ember, akinek valamikor nagy

vaskereskedése volt. Weisz Mózes volt a neve, mindenki csak Mózes bácsinak hívta. Régen túl volt már a nyugdíj korhatáron, de nem akart még nyugdíjba vonulni, mert kevés szolgálati ideje volt. Annak idején nehezen adta fel az önnállóságot, de végül is rákényszerítette a hatalom. Így hát szinte öreg korában lépett alkalmazásba. A leendő nyugdíj mértéke miatt akarta nyújtani a szolgálati időt. A gyár vezetői nem bánták, mert annak az egységnek volt leginkább rendben a raktára, ahol Mózes bácsi volt a raktáros. Mivel a papírmunka állandóan növekedett, ezért segítséget kért, amit meg is kapott Seregi Anna személyében.

Anna ezen a nyáron érettségizett az egyik fővárosi gimnáziumban. Szeretett volna tovább tanulni, ám a szűkös anyagi helyzete miatt erre nem volt lehetősége. Segíteni kell az édesanyjának, aki egyedül neveli és iskoláztatja három gyermekét. Édesapja két éve halt meg szívinfarktusban. Nagyon sokat dolgozott. Akkor is egyedül volt éjjel a munkahelyén és mire rátaláltak, már nem lehetett rajta segíteni.

Édesanyja pénztáros az egyik nagy áruházban. Az ő fizetése csak szűkösen elég a megélhetésre. Három gyermek közül Anna a legidősebb. Két fiú testvére van. Az egyik technikumba jár, most megy harmadikba. A legkisebb most fogja kezdeni ugyanott, ahová a bátyja jár. Ezért, hogy könnyítsen a család anyagi helyzetén, Anna is munkát keresett. Nem válogatott, örült amikor ezt az állást megkapta. Egyébként nagyon jól megvan együtt a kis család. Békességben és a Jézus Krisztusban való hitben élnek. Édesanyja nem zúgolódott, amikor özvegy maradt. Akkor már Anna is hitben járt. Megnyugodtak Isten akaratában és egymást vigasztalták. Bizonyosak voltak felőle, hogy a családfő hazament, mert ő is az Úr gyermeke volt. A két fiú viselte legnehezebben, de az édesanyjuk és Anna is sokat beszélt nekik a feltámadásról és az örököletről, amit mindenki elérhet, ha hisz az Úr Jézus Krisztusban. Azóta a két fiú is elfogadta Jézus megváltójának. Mint a legtöbb fiatal, Anna is orvos szeretett volna lenni. Ez nem is lett volna lehetetlen, ha mind a két szülő élne. Anna bizonyítványa biztosíték arra, hogy a felvételizés nem okozott volna nehézséget. Így azonban ez a terv nem valósulhatott meg. Azzal vigasztalja magát, adódik lehetősége esti iskolán valami más szakmát tanulni. Egyelőre az a fontos, hogy munkája legyen.

Mózes bácsi ajánlotta neki ezt a lehetőséget. Ugyanis egy házban laknak Óbudán, egy eléggé eldugott helyen. Ha alkalom van, ami elég ritkán adódik, elbeszélgetnek egymással a lakásuk előtt. Nem szoktak bejárni Mózes bácsiékhoz, sem Mózes bácsi ő hozzájuk. De azért szinte mindent tudnak egymásról.

Annáék vasárnaponként templomba járnak és köznapokon is elmennek bibliaórákra. Este együtt olvasnak a Bibliából, mielőtt nyugovóra térnének. Énekelni is szoktak, amit Mózes bácsiék is szívesen hallgatnak a nyitott ablakon át. De Jézusról, mint megváltóról nem akarnak hallani. Ragaszkodnak az ő zsidó vallásukhoz és a zsidó szokásokat igyekeznek mindenben betartani. Jézust nem ismerik el Messiásnak, várják tovább "az igazit". Így aztán ilyen témájú beszélgetés alig hangzik el közöttük.

*

Eltelt néhány nap Anna és Máté találkozása óta. Anna talán már el is felejtette az egészet, mert az ő életében nem számított különleges eseménynek.

Máté nem felejtette el. Még mindig látja maga előtt a lány szép arcát, ragyogó két szemét és hangja is minduntalan fülébe cseng:

- Nem szoktam olyan helyekre járni.

De hát milyen helyekre? - tündődött magában. Hiszen azt sem tudja, milyen helyre akartam őt hívni. Nem valami lebujba, vagy füstös kocsmába. Szerettem, volna kellemesen elbeszélgetni vele. Egy kicsit ismertük volna meg egymást. Azóta is várja, hátha újra megjelenik a műhelyben valami okból. Akkor megkérdezi tőle, mire gondolt?

Máté ritkán szokott a raktárba járni. Most mégis bement és valami olyat keresett, amiről határozottan tudta, hogy nincs a raktárban. Neki sem volt rá szüksége, csak Annát szeretne volna látni. Ez azonban nem sikerült, Anna ugyanis nem volt a szokott helyén. Mózes bácsitól nem merte megkérdezni, merre lehet?

- Nem baj - vigasztalta magát - majd összehoz még bennünket a sors. Csak türelem Máté.

A következő napon megint kitalált valamit. Szólt a művezetőnek, aki nagyon haragos lett, minek jár ő annyit a raktárba, amikor ő mindent igyekszik elintézni, hogy a munka folyamatosan menjen. A gépek nem állhatnak félórát. A raktár elég távol van, az idő pedig roppant gyorsan telik. Mátét nem tudta megállítani. Elmenetben hadart valamit a művezetőnek, amiből az semmit sem értett, de nem ment utána. Megnézte az óráját és figyelte mikor jön vissza.

Máténak ezúttal szerencséje volt, csend volt a raktárban és Anna egyedül volt. Mózes bácsit is ehívatta valamelyik főnöke. Nagyon megörült, úgy gondolta, most zavartalanul beszélgethetnek. Legelőször is bevallotta, hogy neki a raktárból semmire sincsen szüksége, csak azért jött, hogy találkozzanak.

- Szeretném, ha megmagyaráznád, miért kell nekünk találkozni? - kérdezte Anna. - Hát... mivelhogy... talán mert... elég régen beszélgettünk - hebegte Máté.

- Azelőtt meg még régebben - jegyezte meg a lány huncutul és mosolygott hozzá. - Pedig ugye milyen fontos megbeszélni valónk van egymással?

- Ami azt illeti, nekem ugyan volna - hagyta rá Máté.

- Nem hiszem, hogy érdekelne - vágott vissza Anna.

- Pedig egyszer már kértelek és most újra kérlek, gyere el velem egy presszóba és beszélgessünk.

- Én pedig akkor is mondtam neked, meg most is mondom, nem szoktam olyan helyre járni. Ha mondanivalód van, mondd most ezen a helyen, de újra figyelmeztetlek, nem hiszem hogy érdekelne.

- Itt nem beszélgethetünk - szomorodott el Máté. - Bármely pillanatban jöhet valaki. Akkor pedig nem folytathatjuk.

Felállt és távozni készült. A lábai ugyan semmiképpen nem akarták vinni. Valami titokzatos erő rettenetes erővel húzta visszafelé. Mégis elért az ajtóig, ami mindössze két-három lépésre volt. A kezét a kilincsre téve visszafordult és megkérdezte:

- Mondd meg nekem Anna, ha nem jársz "olyan" helyekre, akkor te hova szoktál járni?

- Én - nézett fel a lány az iratokról - mondjuk a templomba.

- Templomba? - nyílt kerekre a szeme Máténak. - Te a templomba szoktál járni?... És azonkívül még hova?

- Eljárok bibliaórákra is az anyámmal, meg a két öcsémmel - felelte Anna nagy nyugalommal.

- Azonkívül még ifjúsági összejövetelekre is szoktam járni.

Máténak elakadt a szava, nem tudott mit mondani. Nézte még a lányt néhány pillanatig, aki máris belemerült a munkájába. Azt sem látta, hogy Máté hangtalanul beteszi maga mögött az ajtót.

*

Amikor visszért a műhelybe, a művezető ott állott az ő gépje mellett. Amikor egészen megközelítette, a művezető elővette az óráját és rápillantott, mint amikor elment.

- Nem mondanád meg, mi a csodát csinálsz abban a nyomorult raktárban egy teljes félórán át?

- korholta Mátét. - Se nem vittél, se nem hoztál semmit sem. Akkor miért mentél?

- Hagyjon most főnök - kérlelte Máté és többet nem akart mondani.

A művezető tovább folytatta:

- Miért hagynálak, amikor a géped már több mint egy fél órája nem forog, a határidő meg anyakunon. Mit mondjak majd a nagyfőnököknek, ha nem teljesítjük a határidőre a vállalásunkat? Talán azt, hogy közben félórás sétákat tettél, amíg a cimboráid szorgalmasan dolgoztak?

- Nem tudom főnök. Hiszen azt sem tudom, magam hol tartok - nyögte ki Máté. Mi az, hogy nem tudod? - enyhült kissé a művezető. Csak nincsen tán valami bajod?

- Nincsen semmi bajom... csak... úgy összezavarodott bennem valami.

A művezető motyogott még valamit, amit talán maga sem értett, majd lassú léptekkel eltávozott. A gépeik mellett álló cimborák most mind Mátét figyelték. Az pedig ügyet sem vetett rájuk, elindította a gépet. A gondolatai továbbra is Anna körül csapongtak.

- Ki lehet hát ez a lány? - tűnődött magában. - Eddig annyit tudott, hogy egy helyes, szép lány és Seregi Anna a neve. Meg azt, hogy neki az első találkozáskor nagyon megtetszett és azóta rengeteget gondol rá. Most már azt is tudja, hogy templomba jár. Meg bibliaórákra. Meg valami ifjúsági összejövetelekre. Ezt ugyan nem tudja mi lehet, de egészen biztosan más, mint ahova ő jár a barátaival. Mert ők leginkább a kiskocsmákban szokták kezdeni vasárnaponként a reggeli órákban és legtöbbször kitartanak éjfél tájáig. Egész nap biliárdoznak, vagy kártyáznak, közben iszogatnak. Ebédelni sem mennek haza, mert akad itt is valami harapnivaló. Van úgy is, hogy napközben kimennek egy futballmérkőzést megnézni, aztán folytatják egy presszóban, vagy visszamennek a kocsmába. Olyan jól elvannak egész nap és a templom még sohasem jutott eszébe egyiküknek sem.

Amíg ezeken tündődött, odajött hozzá Kecskés Jani, az egyik cimbora, aki a mellette lévő gépen dolgozik.

- Hallod-e Máté - szólította meg - mi van veled?

- Mi volna - néz rá Máté - nincsen én velem semmi.

- De bizony - erősítgette amaz. - Látom én. Csak nézel magad elé és nagyokat sóhajtol. Most meg odajártál valahol, bár semmi tennivalód nem volt sehol. Én azt hiszem, valami nincsen rendben nálad.

- Hagyd el, már te is ezt firtatod - szólt kissé hangosabban. - De ha mindenáron tudni akarsz, lehet, hogy elment az eszem.

- Mi az, hogy elment? Hova ment volna el? Ki hallott már ilyen számárságot?

- Pedig azt gondolom, ez az igazság - enyhült meg Máté - és egy rettenetes nagyot sóhajtott.

- Nem valami lány van talán a dologban? - próbálta Kecskés óvatosan közelíteni a problémát.

- De bizony az - adta meg magát kevés hallgatás után Máté.

- Na, hát ennek örülni kell - lelkesedett Kecskés.

- Örülni kéne, ha ilyen egyszerû volna a dolog - bukott ki Mátéból? De ő a templomba jár, meg bibliaórákra.

- Ez igazán nem lehet nagy baj. Erről a hobbijáról majd leszoktatod. Járj vele és beszélgetetek türelemmel - oktatta Mátét a cimbora.

- Igen ám, de egyelőre alig áll velem szóba és nem érdekli a mondanivalóm. Ez az én nagy gondom - vallotta be szomorúan.

*

Teltek a napok egyik a másik után és Máté nem találkozott Annával. A gondolatai állandóan a lány körül jártak, de nem talált módot a beszélgetésre. A raktárba nem mert bemenni, mert a művezetője állandóan figyelte, mióta az a beszélgetés lefolyt közöttük. Amúgy sem lett volna sok értelme, mert oda mindig járnak az emberek és nincs lehetőség meghitt beszélgetésre. Az a minapi eset is rendkívüli volt, amikor egyedül találta Annát. Olyan talán soha sem fordul elő többet. Azt sem tehetette, hogy munkaidő letelte után találkozzanak a gyár kapujában. Egyszerre végeznek ugyan, de mire ő megmosakodik és átöltözik, Anna már rég elhagyja a gyárat.

- Hacsak... hacsak... - ötlött fel benne egy gondolat.

Aznap megkérte a művezetőt, engedje el őt egy órával korábban, mert nagyon fontos elintéznivalója van. A művezető hümmögött és ugyancsak ingatta a fejét. Nem volt inyére a dolog, de végül, ha nehezen is, de hozzájárult. Máté gyorsan rendbeszedte magát és kiment a gyár kapuján. A gyárral szemben egy kis park volt, fákkal, bokrokkal beültetve. Padok is

voltak, amire le lehetett ülni. Az egyik pad végén helyet foglalt, ahonnan pontosan láthatta, aki kilép, vagy belép a gyárkapun. Volt ideje bőven, várt hát türelmesen, de a szemét egy pillanatra sem vette le a kapuról.

Egyszer el kezdtek szállingózni az emberek kifelé a kapun. Egyre többen, egyre sűrűbben jöttek. Máté kitágult szemekkel figyelt, de Anna nem volt sehol. Már hosszúnak találta az időt, a tömeg is egyre ritkult. Kezdett elcsüggedni, attól tartott, hiába volt az egész terve, igyekezete, nem fog Annával találkozni. Azért még nem adta fel, tovább figyelte a kaput. Egyszerre nagyot dobbant a szíve, mert meglátta őt. Egyedül jött és nagyon csinosnak látta őt Máté. Gyorsan felállt a padról és odasietett a kapuhoz. Már messziről köszöntötte:

- Szia, Anna.

- Szia - fogadta a lány. - Te kire vársz?

- Én éppen te reád - volt a válasz

- Én rám? - csodálkozott Anna? - Ugyan mit vétettem és te neked, hogy éppen engem keresel?

- Már régen kereslek, lehet, hogy évek óta - válaszolta Máté. - Véteni pedig soha nem vétettél nekem.

Anna előbb nem értette, miért évek óta? De aztán derengeni kezdett nála, mit is jelentenek ezek a szavak. Mégis úgy válaszolt, mintha nem értené, de bátram mondta a szavakat

- Évek óta? Hiszen néhány nappal ezelőtt még nem is ismertél, hogyan várhattál volna rám? Na, de mondd hamar, ami fáj, aztán menjen mindenkünk a maga dolgára.

- Ne itt, ne ezen a helyen - nézett körül Máté. - Legalább menjünk oda a szép kis parkba, ott le is ülhetünk.

- Na, nem bánom - egyezett bele Anna. - Azt viszont előrebocsátom, nem sok időm van.

Elhelyezkedtek. Anna tisztes távolságra ült le Mátétól, majd megszólalt:

- Kész vagyok meghallgatni panaszaidat.

- Ez nem panasz... vagyis... nagyon örülök... azazhog... nehezen vártam ezt a percet - dadogta Máté. Majd vett egy nagy lélekzetet, mint aki bátran elszánja magát és gyorsan kibökte:

- Annácska, szeretném ha velem járnál!

Annát meglepte ez a rövidreszabott bejelentés. Sejtette ő Máté korábban mondott szavaiból, mi a szíve vágya. Ám úgy képzelte, valamilyen más módszerrel, óvatosan fog közeledni. Az ő szándéka pedig az volt, hogy mindenképpen vissza fogja utasítani. Várt néhány pillanatot, aztán Máté felé fordult. Vigyázott arra, válaszával meg ne sértse a fiút.

- Kedves Máté, mondd meg nekem, meggondoltad-e jól, mit kívánsz? Hiszen nem is ismeresz és én sem ismerlek téged.

- Én napok óta ezen gondolkodom, szinte egyebet sem teszek - vágott a szavába Máté. - Igaz, nem ismerlek, te sem ismersz engem, de ha beszélgetünk minél többet, akkor meg fogjuk ismerni egymást.

- Nem ennyire egyszerû ez - folytatta Anna. - Attól tartok, mindkettőnknek más az érdeklődési köre és így nehezen találunk közös témát. Másrészt én nem tudom, te mit értesz együttjárás fogalmán. Ha azt, amit a legtöbb fiatal életében tapasztalok napjainkban, arról semmiképpen nem lehet szó. Én ugyanis már évek óta járok Valakivel, akivel csodálatos dolog együtt járni és Ő teljesen kielégít engem.

Mátét meglepte ez az utolsó mondat és önkéntelenül végignézett a lányon.

- Hiszen még olyan fiatal vagy - mondta. - Hány éves voltál, amikor kezdődött?

- Bizony, akkor már tizennégy - mosolygott a lány - és azóta sem bántam meg.

- Aztán kicsoda az illető? - támadt fel Mátében a kíváncsiság.

Anna ránézett Mátéra, egyenesen a szemébe és kissé lehalkított hangon mondta:

- Akivel én járok, az Úr Jézus Krisztus, az élő Istennek a fia.

*

A beszélgetés után Máté egyenesen hazament. Otthon leült a karosszékre, a megszokott helyére. Most nem kapcsolta be a televíziót, mint ahogy szokta. Csak ült némán és nézett maga elé, bár nem látott semmit sem, pedig a lehunyó nap küldött még néhány sugarat az ablakon keresztül. Ő csak egyet látott, az Anna szép arcát a kerekre nyitott szemekkel, úgy, amint ott a parkban nézett rá. Még a hangja is a fülébe cseng:

- Akivel én járok, az Úr Jézus Krisztus, az élő Isten fia.

Nem értette. Pedig egész úton ezen gondolkodott, amíg hazaért. Hogyan járhat valaki Jézussal? Egyáltalán van Jézus? Hallott ugyan már ő is valami ilyen beszédet, de olyan emberrel még nem találkozott, aki látta volna. Anna hogyan láthatja? Sőt, ahogy ő mondja, együtt jár vele. Az ugyanis elképzelhetetlen, hogy évek óta együtt járnak és soha nem váltottak volna szót egymással. Jézus ugyan - ha van - nem ember, így mondják, de ismeri az emberi szót. Éppen a magyart ne ismerné? Hiába gondolkodott ezeken, még bonyolultabbnak tűnt előtte. Ült hát tovább és nézett a semmibe.

Nagyanyjának feltűnt Máté viselkedése. Nem szokott ő ilyen csendben üldögegni. Amint hazaér, azonnal bekapcsolja a rádiót, vagy a televíziót és óriási hangerővel bömbölteti. Most meg csak ül magának és szó sem jön belőle.

- Mi van veled Máté fiam - szólította meg egy idő után. - Nincs tán valami bajod, hogy úgy meghúzod magadat?

Máté erre se szólt, csak ránézett nagyanyjára és hallgatott tovább. Az öregasszony kiment a konyhába, hozzálátott a vacsora készítésének. Egyre jobban nyugtalanította az unokája viselkedése. Újra bement a szobába és odaállt Máté elé.

- Hallod-e fiam - szólt - mondd meg nekem, mi történt veled? Milyen baj környékez? Mondjad, hátha segíthetek rajtad!

- Nem segíthet én rajtam senki, még nagymama sem - nyögte Máté. E szavak után egy nagy sóhaj tört ki belőle.

- Na, na - ébredt a gyanú az öregasszonyban a sóhaj hallatán. - Lány van a dologban, ugye? Ne tagadd én előttem, mert úgy is kiderül.

- Igaza van nagymama, sóhajtott újabbat Máté. - Bevallom, ha már úgyis kitalálta. Azt hiszem, jobb lett volna nekem, ha soha sem találkoztam volna vele.

- Csak nem olyan fúria talán? - kérdezte huncutul a nagymama.

- Dehogy... dehogy - legyintett Máté. - Inkább azt a baj, hogy nagyon is szent. Olyan, akár egy angyal.

- Hát most ez a baj? - kérdezte nagymama. - Eddig azért nem álltál szóba egy lánnyal sem, mert ledérek, meg szószátyárok és hazugok. Csak bolondítják a fiúkat. Komolytalanul viselkednek.

- Ő nem olyan nagymama... Ő nem hasonlítható egyikhez sem. Éppen ez a bajom, hogy ő nem akar szóbaállni velem... Azazhogy éppen szóbaáll... kedvesen beszél... de nem akar... szóval nem akarja, hogy együtt járjunk. Azt hiszem, ő egy egészen más világban él. Templomba, meg bibliaórákra jár. Még presszóba sem volt hajlandó eljönni velem. Valami olyat mondott, hogy már évek óta Jézussal jár. Hallott már ilyet nagymama?

- Hallottam fiam... hallottam bizony - válaszolta elgondolkodva. Fiatal éveire gondolt, amikor ő is eljárt néha ilyen helyekre. Ment ő a templomba is minden vasárnap. Miután férjhez ment, elmaradozott ezekről a helyekről, mert a férje állandóan piszkálta miatta.

Hirtelen egy gondolata támadt. Ó, de jó lenne, ha egy ilyen lány lenne a felesége az ő unokájának. Akkor talán még ő is megélné néhány boldog napot. Ezt a gondolatát hangosan is kifejezte:

- Végtelenül boldog lennék fiam, ha egy ilyen lányt hoznál a házhoz, ha ilyen lenne a feleséged!

*

Anna nem vette komolyan Máté közeledését. Igaz, hogy tapasztalata sem volt e téren. Vele még nem próbálkozott egy fiú sem közeli barátságba kerülni. Nem járt olyan társaságba, ahol könnyen, gyorsan barátkoznak a fiatalok. Amíg az iskolába járt, társai tudták a világnézetét, ezért nem is próbálkoztak. Nem volt közöttük egy sem, aki érdeklődést tanúsított volna az evangélium iránt. Saját korabeliekkel egyébként sem foglalkozott volna.

Édesanyja egyszer-egyszer beszélt vele a fiatalok, lányok, fiúk egymáshoz való kapcsolatairól, az ezzel járó esetleges bonyodalmakról, sőt még tragédiákról is. Nagyon óvta a lányát attól, hogy valamibe belekeveredjen. Anna szót fogadott mindenben az anyjának. Hitte, hogy eljön annak is az ideje, sőt eljön az "igazi" is. Mátét sajnálni kezdte, de nem vette

komolyan, mert szerinte nem voltak egymáshoz valók. Ezért aztán még gondolatban sem foglalkozott vele. Arról sejtelve sem volt, mi mehetett végbe a Máté lelkében. Honnan tudhatta volna, amikor még ki sem hagyta magát beszélnie. Szegény fiú pedig éjjel-nappal Annával volt elfoglalva. Anna ellenben, ha találkoztak, igyekezett mindig lerázni Mátét, hogy mielőbb szabaduljon tőle.

Anyjának nem szólt egy szót sem ezekről a kurta beszélgetésekről. Nem tartotta érdemesnek beszélni róla senkinek. Még az anyjának sem. A legutóbbi feltűnő volt a számára, amikor a gyár előtt várt rá Máté. Az ő akaratából azonban ez a beszélgetés sem nyúlt hosszúra. Hamar "kifizette" Mátét, úgy gondolta, végérvényesen. Minek hát erről többet beszélni? Arra még álmában sem gondolt, hogy ezt a fiút nem lehet ilyen könnyen lerázni.

Néhány nap elteltével megjelent Máté a raktárban. Csak ketten voltak bent. Mózes bácsi görnyedt a papírok fölé, onnan pislogott fel Mátéra. Szemben vele Anna egészen elmélyedve olvasott valamit egy papírlapról, közben valamit jegyezgetett a mellette lévő másik papírra. Fel sem nézett, mintha észre sem vette volna, hogy bejött valaki.

Máté minden kertelés nélkül bejelentette, hogy ő Annával akar néhány szót váltani, engedje ki őt Mózes bácsi néhány pillanatra.

Mózes bácsit meglepte a kérés és pislogva nézett hol Annára, hol pedig Mátéra. Ám a meglepetése nem tartott sokáig, átlátta a helyzetet és döntött:

- Nem Anna megy ki, hanem én megyek - jelentette ki. - Valamit meg kell néznem a másik raktárban. Addig megbeszélitek. - Azzal kicsoszogott. Nem volt ugyan semmi dolga a másik raktárban, nem is kellett megnéznie semmit, de mert kedvelte mindkettőjüket, azért szívesen vállalta ezt a kis külön munkát.

- Mindenképpen látni kellett téged - kezdte Máté, amint behúzta az ajtót Mózes bácsi.

- Nem gondolod, hogy ez túlságosan vakmerő cselekedet - kérdezte Anna és láng vörös lett.

- Hogy vakmerő cselekedet-e, vagy sem, azt én nem tudom most eldönteni - ömlött Mátéból a szó. - Én azt tudom, hogy mindenképpen jönnöm kellett, azért, hogy lássalak, azért hogy beszéljek hozzád és te beszélj hozzám. Ha... csak egy-két szót is, de hallanom kellett a hangodat. Mert én már mindig csak rád gondolok és.. és... - Hirtelen elhallgatott.

- Na miaz, hogy és.. és.. - biztatta Anna. - Ha már egyszer elkezdted, akkor mondd végig a mondanivalódat.

Máté pedig csak állt és nézte a lányt, de nem szólt. Nézte az arcát, a haját, a két kezét, amint rakosgatta a papírokat. Aztán a szemét kereste a tekintetével. A lány is felnézett rá és tekintetük egybe kapcsolódott. Néhány pillanatig így néztek egymás szemébe. Anna a haja tövéig elpirult és akkor elkapta a tekintetét. Újra a papírok után nyúlt, de sehogy sem tudta felvenni azt az egy lapot a többiről. Ahogy megfogta a sarkát, mindig visszaesett a kezéből.

Megint Máté szólalt meg. Halkan és nagy nyomatékkal mondta a szót:

- Azt hiszem Anna, nem tudok már én megleenni sem nélküled ezen a világon.

- Nagyon vigyázz Máté - figyelmeztette a lány - mert ezek nagyon erős szavak és én nem ígértem neked semmit. Én azt mondtam és azt mondom most is, mi két külön világban élünk. Te jól érzed magad a barátaiddal ebben a világban. Téged kielégít ezeknek az embereknek a társasága. Én pedig olyan társaságot szeretek, ahol Jézus Krisztus van jelen. A világ szokásai, szórakozásai, mulatozásai engem nem érdekelnek, mert nem elégítenek ki. Jézussal egészen más az élet. Az egy tisztább, világosabb, békeséggel teli élet, amit most itt, ilyen rövid idő alatt nem tudok elmondani neked.

- Hát menjünk el együtt valahova! - kapott a szón Máté, mert éppen azt szerette volna, hogy minél hosszabb időn át együtt lehessen Annával.

- Rendben van - hagyta rá Anna - holnap este hat órakor ifjúsági összejövetel lesz. Ha eljössz, óra után ott beszélgethetünk.

Máté beleegyezett. Anna megmondta a helyet, ahova jönnie kell és Mózes bácsi akkor lépett be az ajtón. Máté pedig boldogan távozott.

*

Aznap este Anna elmesélte az anyjának a Mátéval történt beszélgetést. Ilona asszony kissé megütközött a fiú vakmerőségén. Úgy ítélte meg - ugymond - nekirontani egy ilyen tapasztalatlan kislánynak olyan szavakkal. Azután megennyhült, amikor megtudta Máté elhatározását, hogy el fog menni az ifjúsági összejövetelre. Azt is helyeselte, hogy utána ott maradnak egy kevés időre és beszélgetnek Jézusról. A figyelmeztetés azért mégsem maradhatott el.

- Túl sokáig ne maradjatok kislányom és főleg ne maradjatok kettesben. Remélem, rajtatok kívül lesz még ott más is. Ha befejezitek a beszélgetést, gyere azonnal, nehogy elmenjeteek még valamerre.

- Ugyan, anya. Csak nem féltesz talán? Hiszen tudok én magamra vigyázni, nem vagyok már egészen gyerek.

- Jó... jó, tudom én, de azért nem lehet sohasem tudni... Na, és mondd, milyen fiú ez a... Máté, vagy kinek mondtad?

- Máté?... igen, Máténak hívják... azazhogy Doros Máténak. Mit is mondhatnék?... Na, hát... helyes fiú... nagyon helyes és azt mondják, nagyon ügyes a szakmájában.

A mama elmosolyodott, mert látta, hogy a lánya szeme felcsillant és az arca egy pillanat alatt tûzpiros lett.

- A családjáról tudsz-e valamit? - érdeklődött tovább a mama, mint aki már sejt is valamit a jövőt illetően.

- A családjáról csak annyit mondott Mózes bácsi, hogy a nagymamája nevelte és vele él ma is. Többet ő sem tud róluk. Valahol Angyalföldön laknak.

Közben hazaérkezett a két fiú is. Így be kellett fejezni ezt a beszélgetést. Egyébként is későre járt az idő. Szokásukhoz híven körülülték az asztalt és Anna felolvasta a Bibliából a János

evangéliumának a tizedik részét a jó pásztorról és az Ő juhairól. Édesanya imája után aludni tértek és elcsendesedett a ház.

*

Ugyanazon az estén Máté sem ment el sehova. Az utóbbi időben gyakran otthon maradt és olvasgatott, vagy nézte a televíziót. Vacsora után most is leült a televízió elé, bekapcsolta, de nem figyelt oda. Gondolatai egészen másfelé kalandoztak. Később, miután rendet tett a konyhában, a nagymama is bement. Leült ő is a televízió elé, de a legnagyobb meglepetésére Máté azonnal kikapcsolta.

- Nagymama, beszéljen nekem Jézusról - fordult az idős asszony felé. - Szeretnék sokat tudni róla, szeretném megismerni. Bizonyára tud nekem sokat beszélni Róla. Ki volt ő tulajdonképpen? Mi lett vele? Milyen ember volt ő?

- Jaj, édes fiam! - jajdult fel a nagymama -, hogy miket kívánsz te éntőlem? Hiszen nem vagyok én pap, hogy prédikálni tudnék.

- Nem prédikációt kértem én. Mindössze annyit, mondjon nekem valamit róla.

- Bizony elég szégyen, hogy soha sem beszéltem neked róla. Én magam sem törődtem az Ő tanításaival már hosszú idő óta. Bizony sokat felejtettem már az évek múlásával. Pedig nem szabad lett volna Őt elhagynom. De a nagyapád haragudott érte. Meg a körülmények is olyanok voltak ebben a világban, hogy az ilyen érzelmeket jobb volt takargatni, vagy egyenesen elhanyagolni. Neked sem akartam megzavarni a fejedet, mert az iskolában egészen mást tanítottak és azóta is mást hallasz minden irányból. Pedig én is úgy látom, azok a boldog emberek, akik hinni tudnak Őbenne.

- Először is azt - folytatta a nagymama - hogy Ő nem ember, hanem Isten fia. Lejött a földre és emberi formát vett fel, azért hogy elvegyülve az emberek között, tanítsa őket minden szépre és jóra. Megtanítsa őket, miként lehet üdvösségre jutni?

- Mit jelent az, hogy üdvösségre jutni? - kérdezte újra Máté.

- Az egy örökké tartó, boldog élet a mennyországban, ami a halál után következik. Ám, oda csak azok juthatnak, akik elfogadják Jézus tanítását és megbánják bűneiket.

- Nagyon furcsa szavak ezek nagymama - szólt közbe Máté. - Csupa olyanok, amilyenekkel még nem találkoztam. Alig tudom megjegyezni, hogy üdvösség, mennyország - az milyen lehet? - és hogy megbánják bűneiket. Hogy kell megbánni a bűnt? És ha valakinek nincsenek bűnei?

- Olyan ember nincsen, akinek semmi bűne nem volna. Az ember az élete során sok bűnt elkövet. Sokszor megbántunk embereket, nem mondunk igazat, kívánjuk a másét, gyűlölködünk, veszekedünk és ki tudná elsorolni, mi mindent követünk el, ami nem kedves Istennek. Ami pedig nem kedves Isten előtt az bűn.

Máté elgondolkodott néhány pillanatig, mégpedig azon, hogy az itt felsoroltak őbenne is mind megvannak.

Akkor ezek szerint és is bűnös vagyok - szólalt meg végre, amire a nagymama helybenhagyólag bólintott:

- Bizony fiam, valmennyien azok vagyunk.

- Na és mit kell még tudni Jézusról? - sürgette Máté, félretéve azokat, amit utólag mondott a nagymama.

- Sokkal többet én sem tudok. Talán még annyit, hogy egy éjjel elfogták az ellenségei és ráfeszítették egy keresztre. Azon a kereszten halt meg. Aztán valami kőbevájt sírba tették a holttestét, de a harmadik napon feltámadott és kijött a sírból.

- Ez nem lehet igaz - hitetlenkedett Máté. - Ezt csak a papok találták ki, hogy valaki halála után napok múlva feltámadjon. Ez hihetetlen...

- Pedig így prédikálják, meg így van megírva a Bibliában is - bizonytalankodott a nagymama.

- Nagymama elhiszi az ilyen képtelenséget? - kérdezte Máté.

- Valamikor, fiatal koromban és is hittem, de annyi mindenfélét tapasztaltam azóta, hogy ma már erősen kételkedek benne - vallotta be őszintén.

*

Máté kissé korán érkezett az ifjúsági összejeövetel színhelyére. Nem tudta kiszámítani, mennyi idő kell a lakásuktól addig eljutni és inkább korábban indult. Anna már az ajtónál várta. Máténak idegen volt a hely, annak ellenére, hogy csinosan volt berendezve, igaz, csak egyszerű bútorzattal, de ami a célnak tökéletesen megfelelt. Nem nagy terem volt, a falak fehérre meszelve és néhány arany betűvel nyomott táblácska függött szegekre akasztva, amelyek bibliai idézetek voltak. Máté igen feszélyezve érezte magát, mert ő még nem járt ilyen helyeken és még az Anna jelenléte sem tudta feloldani. Nem tudta el sem képzelni, hogy mit fog ő itt csinálni, de azt sem, hogy a többiek mit fognak csinálni? Gépiesen ment Anna után. A beszélgető csoport felé tartottak. Azok feléjük fordultak és figyelték őket, mivel új arcot láttak közeledni.

- Bemutatom egy munkatársamat - mondta Anna, amikor egészen közel értek. - Doros Máté a neve és egy helyen dolgozunk.

Azok is mondták a nevüket, amíg Máté sorban kezet fogott mindegyikükkel, de egy nevet sem tudott megjegyezni.

Nehezen indult újra a beszélgetés. Úgy látszott, az idegen személy megjelenése nagyon kizökkentette a társaságot. Az egyik fiatalember, aki Máté előtt valami vezetőfélnak látszott, odafordult Mátéhoz és megkérdezte:

- Mondd csak Máté, te melyik gyülekezethez tartozol?

Máténak hirtelen melege lett. Nem tudta, mit is mondjon erre? De jött hamar a segítség.

- Ő Angyalföldön lakik - válaszolt Anna Máté helyett. - Ott, ahol ő van, még nem kereste meg az ifjúsági csoportot. Nem volt alkalma eljárni ilyen helyekre. Talán majd eztután...

Máté hálás volt Annának, amiért kisegítette őt. Amazok is elfogadták a választ, tovább nem is kérdezősködtek. Az előbbi kérdező mondott még annyit:

- Gyere el máskor is hozzánk, mi is szívesen látunk.

Máté kezdett felmelegedni a kedves szavak hallatán, bár ő továbbra sem akart, de nem is tudott bekapcsolódni azok beszélgetésébe. Idegen volt a számára a téma, amiről beszélgettek. Figyelte Annát, mint aki úgy viselkedik, mint aki otthon van és részt vett a beszélgetésben is.

Nem sokára eljött a kezdés ideje. Ekkorra már egész népes társaság gyűlt össze. Lehetek negyven-ötven között. Mindenki helyet foglalt. Anna és Máté is leültek a kis dobogón felállított asztal közelében. Az asztal mellett az a fiú foglalt helyet, aki a kérdést feltette Máténak, vagyis Bandi. Máté így jegyezte meg a nevét, mert beszélgetés közben így szólították. Emlékezett is, hogy valamilyen Endre néven mutatkozott be, de a vezeték nevére nem emlékezett.

Bandi a Hallelújah énekeskönyvből mondott egy énekszámot és néhány pillanat múlva már búgott is a kis harmónium, amelyet egy szőke lány működtetett. Az ének és imádság után Bandi felolvasott a Bibliából néhány verset. Ezek a versek Pál apostol Tituszhoz írott levelében voltak megírva, a második rész tizenegyedik versétől a tizenötödikig terjedő igeszakaszban. "Mert megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadván a hitelenséget és a világi kívánságokat, mértéktelen, igazán és szentül éljünk e jelenvaló világon..." ... és olvasta tovább az igeszakaszt.

Amikor az olvasás befejezte, körülnézett a jelenlévőkön. Minden szem részegeződött, még Máté is élesen figyelt. Itt most minden új volt az ő számára. Ezeket a szavakat még sohasem hallotta.

Számukra Isten az Ő végtelen nagy szeretetét abban mutatta meg legjobban - kezdte Bandi a beszédét, - hogy elküldte az Ő egyszülött Fiát, az Úr Jézus Krisztust erre a földre, hogy megváltást, szabadítást hozzon a bűn súlya alatt roskadozó, örök kárhozatra igyekvő ember számára. Amióta az ember engedetlené lett, azóta örök ellentétben van Istennel. Valósággal természetévé lett az Istennel való ellenségeskedés. Nagyon sokszor ő maga is tudja, hogy amit cselekszik, azt utálja Isten. Mégis azt teszi, mert a benne lakozó engedetlenség, amit a Sátán irányít, arra kényszeríti. Az ilyen cselekedtek sora és az a sátáni erő az embert a kárhozat felé hajtja. Az ember saját akaratából és erejéből nem tud mindezekről szabadulni. Isten megszánta a szerencsétlen és tehetetlen embert és az Ő fiában kegyelmet hirdetett a bűnös ember számára. Ez a kegyelem itt van, jelen van ebben a rettenetes bűnökkel telt világban. Jézus elszenvedte már a bűnök büntetését, nem kell a bűnök rabjának a kárhozatra menni, ha hisz a Jézus Krisztus tökéletes áldozatában. Ez a kegyelem teljesen ingyenes, nem kell érte fizetni semmit. Ez a kegyelem minden ember számára adatott és - mily érthetetlen - a legtöbb ember nem fogadja el még ingyen sem. Az emberiség többsége inkább megy a kárhozatba. Még arra sem képes, hogy higgyen. Tagad konokul, mindent tagad, még azt is, amiről semmit sem tud. Főképpen azt, amit az ő szűkös emberi agyával nem képes felfogni. Nem tudja azt, hogy amit ő nem képes még csak fel sem fogni, Isten az ő mindenható hatalmáva megcselekedheti. Nem kell neki Jézus, a szent, az igaz, a tiszta. De kell a mértéktelenség mindenben. Kell a világ az ő csábításával, mert látszólag, legalább is jelenleg többet ígér. Kell

minden rossz, ami elszakít, eltávolít Istentől, ami a kárhozat felé taszít... Máté nem tudta levenni a szemét Bandiról, figyelt minden kimondott szóra. Még az sem érdekelte most, hogy Anna ott ül mellette.

...Isten azt akarja, hogy az ember tagadja meg a hitetlenséget - hangzott tovább - mert a hitetlen emberrel nem tud és nem is akar mit kezdeni. Ha pedig valaki eljut a Jézus Krisztusban való hitre, egy csodálatos világ tárul ki előtte, mert mindent másképpen lát maga körül. Világosabb és csodálatosabb lesz Isten dicsősége, mert a hívő ember mindenben azt látja. E nagy dicsőség láttán és a kegyelem nagyságát és erejét érezve az ember hátat fordít a világnak. Követi Jézust önként, és szívesen. Boldog reménységgel várja az üdvösség ígéretének a beteljesedését.

Jézus nem sajnálta Önmagát feláldozni értünk, hogy kimentsen, megváltson bennünket a hamisságtól. Ezért nem szabad sem magunkból és magunknak semmit visszatartani. Szánjuk oda egészen magunkat, hogy megtisztíthasson minden bűntől. Jézus Krisztus kiváltképpen való népet akar formálni Önmagának. Olyan népet, amelyik nagymértékben különbözik a világi embertől. Azt akarja, hogy az övéi világítsanak ebben a sötét világban és messziről látszódjék rajtuk az Ő dicsősége...

Máté már nem tudta követni a hallottakat, mert számára nagyon sok volt benne, ami új. Próbált ő továbbra is figyelni, de befogadni már nem tudta. Észre sem vette az idő múlását, pedig több, mint fél órája hallgatta már a számára is kedvesnek tetsző szavakat. Jól esett a lelkének, amit megértett belőle.

Milyen csodálatos élete lehet ezeknek az embereknek - gondolta magában - akik ennyire ismerik az Isten titkait. Bizonyára Anna is sok ilyen titkok ismerője. Szégyellni kezdte magát, amiért ő ezekből semmit sem tud. Eszébe jutottak Anna szavai: Mi két külön világban élünk... Igazat adott magában Annának. Ezután aztán el is kalandoztak a gondolatai. A hallottakból csak egyes szavak, mondat foslányok jutottak el a tudatáig.

Amikor befejeződött és elhalt a záró ének mindenki felállt. A legtöbben elindultak az ajtó felé, de Anna megfogta Máté kabátját a karján és az egyik sarok felé húzta őt. Máté engedelmesen követte. Amikor elfoglalták újabb helyüket, Anna mindjárt feltette a kérdést:

- Nos nem bántad meg, hogy elfogadtad a meghívásomat?

- Nem... nem bántam meg - mosolygott Máté - sok érdekes dolgot hallottam, ami számomra teljesen ismeretlen. Őszintén megmondom, nem is értettem mindent, pedig minden szó magyarul hangzott el.

- Ezen ne csodálkozz - nyugtatta Anna. - Nincsen olyan ember, aki ezeket a beszédeket első hallásra tökéletesen megértene. Ám aki hisz, annak megnyílik az értelme ezeknek az ígéknek, szavaknak a befogadására.

- Mit kellene hinnem? - kérdezte Máté

- Elsősorban azt, hogy Jézus Krisztus Isten fia, Aki emberi testben megjelent ezen a földön, hogy feláldozza önmagát az emberekért. Kereszthalálával eleget tett Istennek az ember bűneiért és aki ezt elhiszi, annak örökélete van.

- Hm... ez igen bonyolultnak látszik - morogta Máté.

- Ezt csak te látod bonyolultnak, mert emberi ésszel akarod felfogni. Ami pedig az emberi ész számára érthetetlen, azt az ember alig tudja elhinni. Aki elhitte, annak a számára világos és egyszerű, ugyancsak kimondhatatlanul csodálatos.

- Hát hogy is mondtad? - kérdezte Máté. - Jézus feláldozta magát az emberekért? Hát nem emberek ölték meg Őt a kereszten?

- De igen, valóban emberek feszítették Őt keresztre. Mert Isten akarata volt, hogy Jézus meghaljon a bűnökért. Ezt a munkát Isten emberekkel végeztette el.

- Ha Jézus az Isten fia, akkor miért éppen neki kellett ezt a halált elszenvednie? Nem lett volna valaki más, aki ezt megtegye?

- Nem volt senki más. Isten kívánta, hogy csak olyan valaki végezheti ezt, aki teljességgel bűntelen. Ilyen ember pedig nincsen. Még az angyalok között sem találtatott, mert azok sem csálthatatlanok.

- Hû, de különös dolgokat mondassz nekem. Nehéz ezeket felfognom és megértenem. Talán elég is lenne ennyi mára, mert úgy sem tudom megérteni.

- Mondtam neked, nem baj ha nem is értesz mindent, később majd meg fogod érteni. A fontos az, hogy higgyed mindazt, amit hallottál!

*

Vasárnap reggel Máté derûsen ébredt fel. A reggelinél mindenféléről fecsegett a nagymamának. Amikor befejezték a reggelizést, Máté határozottan kijelentette:

- Most pedig elmegyek a templomba. A legjobb ruhámat készítse ki nagymama!

Az öregasszony úgy meglepődött e szavak hallatán, hogy majd elejtette a csészéket. Szerencsére még alig emelte fel az asztalról, de aztán szépen vissza is engedte azokat.

- Nem ismerlek rád fiacskám... Ezt komolyan gondoltad, vagy csak ugratni akarsz engemet? De nagyon boldog lennék, ha valóban meg is tennéd, amit mondtál...

- Meg is fogom tenni - vágott a szavába Máté. - Készülök máris, hogy el ne késsek.

- Miért nem mondtad előbb... hátha én is elmentem volna veled - méltatlankodott a nagymama. - Most már nincsen elég idő, hogy elkészüljek...

- Nem baj nagymama... majd legközelebb... Ha ugyan érdemesnek látom még máskor is elmenni.

Ez utóbbi mondatot szinte csak magának morogta, amiből az öregasszony semmit sem értett. Az meg magában motyogott valamit, amit viszont Máté nem értett.

Miután a fiú nagy sietve távozott, ő is gondolt egyet. Az öreg komód alsó fiókjában kezdett el kotorászni, ahova valamikor eltette a Bibliáját, amit még lány korában kapott a konfirmálás alkalmával. Volt benne néhány jelző aranymondással. Az egyiknél kinyitotta és olvasni kezdte:

"Én vagyok a feltámadás és az élet; aki hisz énbenem, ha meghal is él, és aki csak él és hisz énbenem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?"

Rettenetesen megdöbbsent. Annyira, hogy nem tudta tovább olvasni. Ezt a mondatot olvasta újra és újra, többször egymás után. Szinte ijedten gondolt arra a beszélgetésre, amit a napokban Mátéval folytattak. Amikor kijelentette, hogy bizony ő is kételkedik a feltámadásban. És íme, itt a válasz, Isten számon tartotta az ő hitetlen megjegyzését. Nem kételkedett már, de nem olvasott tovább. Elég volt ennyi az ő számára. Összehajtotta a Bibliát és alázattal leborult az asztalra. Imádkozni kezdett, amit már oly hosszú idő óta nem tartott szükségesnek. Ő elfelejtkezett Jézusról, de Jézus nem felejtette el őt.

Amikor hosszú idő múlva befejezte, utána csendesen járt-kelt a kis lakásban. A gondolatai állandóan a most olvasott ige körül forogtak. Amikor Máté megjött, hangos szóval beköszöntött, ő viszont halk szóval fogadta. Utána sem kérdezett semmit, de Máté kérdezés nélkül is mondta:

- Jó volt a sóder nagymama, de nem használt!

- Miket beszélsz te? - értetlenkedett a nagymama. - Mi volt a jó? Vagy mi az, ami nem használt?

- Na, persze - tért észre Máté - maga nem érti az ilyen szöveget. Azt akartam mondani, hogy jól beszél ez a pap, de amit én vártam, arról egy szót sem mondott.

- No, és akkor mit mondott, és mit nem mondott?

- Mondott az sok mindent. Beszélt a gazdasági helyzetről. Meg a politikai pártok vitájáról, amit az országgyűlésben folytattak egymással. Meg még arról is, hogy sok ember meggazdagodott ebben az országban az utóbbi években, mások meg elszegényedtek. De én nem erről szerettem volna hallani. Ebből hallottunk eleget a rádióban, meg a televízióban. Én azért mentem a templomba, hogy Jézusról halljak minél többet, mert én Róla szeretnék többet tudni. De Jézusról nem szólt a pap semmit, egyetlen szót sem. Én pedig figyeltem mindvégig.

- Amíg te odajártál, én megtudtam Róla valamit - szólalt meg a nagymama.

- Mit tudott meg ?... Honnan tudta meg? - kérdezte egyszerre Máté, mert mindent szeretett volna tudni.

- Én ebből a Bibliából tudtam meg - mutatott az asztalon fekvő könyvre. - Megtudtam azt, hogy Jézus ma is él. Ha pedig él, akkor fel kellett neki támadnia. De ülj le ide az asztal mellé - mutatta a helyet is - és én elmesélek neked mindent. - Ő is leült az unokájával szemben és elmondta aprólékosan, milyen élményben volt része.

Máté mindvégig csodálkozva hallgatta...

*

A Seregi család sem maradt el a vasárnapi istentiszteletről. Sereginé Ilona asszony mindig megköveteli a gyermekeitől, hogy vasárnap együtt menjenek és egymás mellé üljenek a megszokott helyen.

Az idősebb lelkész hirdette az igét. Zákeus történetéről beszélt. Arról a Zákeusról, akiről soha senki nem gondolta volna, hogy valaha is Jézus követője legyen. Mindenki a legfőbb bűnösök közé sorolta, mert fővámszedő volt. A zsidó nép szerint a vámszedők voltak a legbűnösebb emberek. Azért tartották így, mert teljességgel idegen uralom kiszolgálói voltak és valósággal kifosztották a népet. Nem annyi adót és vámot róttak ki a népre, amit a római hatalom előírt, hanem annál jóval többet. Előfordult, hogy kétszeresét, háromszorosát. De a hatalomnak nem fizettek többet az előírtnál. A többlet bevételt megtartották maguknak, azért óriási vagyonra tudtak szert tenni, vagyis összeharácsolni. Ha valaki nem tudott, vagy nem akart fizetni, joguk volt korbáccsal is kivenni belőlük. Ezért mindenki gyűlölte őket. Zákeus is ilyen lehetett. Ezt később maga is bevallotta.

A nagy vagyon, a gazdagság nem elégítette ki Zákeust sem. Vágyott valami után, ami nemesebb, ami szebb, ami békességet jelent számára. Ő maga sem tudta, hol keresse. Hallott már Jézusról, az Ő csodálatos dolgairól, de még soha nem találkozott vele. Nem is láthatta Jézust sohasem. Amikor meghallotta, hogy arra megy, ő is ott tolongott a tömegben. Mivel kicsi ember volt, nem láthatott semmit, ezért előre ment, előre szaladt. Nem törődött már azzal, hogy ő a környék leggazdagabbja, rettegett ura, nem számított az előkelőség. Gyorsan felmászott egy fügefára és elbújva a lombok között, leste, várta, mikor ér oda Jézus, hogy láthassa őt. Jézus haladt a sereg ember élén, de amikor Zákeushoz ért, megállott és megszólította őt.

- Zákeus, hamar szállj alá, mert nekem ma a te házadnál kell maradnom!

Zákeus bizonyára elámult nevének hallatán. De nem ért rá töprengeni. Hamar alászállott. Nemcsak a fáról és nemcsak a teste. Ahol Jézus megjelenik, ahol az Ő szava szól, ott mindenkinek alá kell szállnia. Ő előtte a legnagyobb úrból is törpe lesz, mert nem tud mást tenni, mint megalázkodni az Ő nagysága előtt. Lelkét valami csodálatos érzés járta át, egyszeriben nagyon boldog lett és mindenben engedelmeskedett Jézusnak. Megvilágosodtak előtte az ő bűnei. Érezte azoknak rettenetes súlyát, mert belátta, mennyit vétkezett, amikor csalással, lopással, erőszakkal gyűjtötte, rabolta össze az óriásivá növekedett vagyonát. A felét mindjárt fel is ajánlotta a szegényeknek. Azt is vállalta, hogy amit jogtalanul elvett bárkitől, négyszer annyit fizet vissza. Ekkora jóvátételről aligha hallott még valaki. Csak Isten Lelke tehet ilyet. Jézus látta a nagy változást, ami Zákeusban végbe ment. Nemcsak a külső jeleket, Ő belát a szívek legmélyére is. A bűn rabjából egyszeribe boldog, új embert teremtett. Zákeus nagyon sokat nyert még akkor is, ha vagyonának nagy részét elosztogatta. Sokkal többet kapott annál, mert az üdvösség mindennél többet ér. A földi vagyont fel lehet mérni, ki lehet számítani mennyit ér, de az üdvösséget nem lehet pénzben mérni, annyi kincs nincsen ezen a földön. Jézus ezt a kincset ígerte neki, amikor kijelentette: Ma lett üdvössége ennek a háznak.

Jézus ezt a kincset ígéri mindenkinek, de nemcsak ígéri, hanem meg is adja mindazoknak, akik befogadják Őt, úgy mint Zákeus befogadta. Az lesz igazán boldog, aki nem csak a házába, hanem a szívébe is befogadja. Nem egy napra, nem egy hétre, hanem örökre és állandóra. És nem úgy kell Őt fogadnunk, mint vendéget, hanem adjuk át neki az irányítást,

legyen Ő az úr a mi házukban és a szívünkben. Ő legyen a teljhatalmú irányító minden dolgainkban, de még a gondolatainkban is. Aki így cselekszik, nem fogja megbánni sohasem.

Seregiék boldogan tértek haza, azzal a tudattal, hogy az ő házukban és szívükben a Jézus Krisztus a mindenek felett való Úr. Ők ezután is mindenben a Jézus tanácsa szerint kívánnak élni, engedelmes eszközként az Ő kezében.

*

Máté viselkedése nagyon megváltozott a következő hetekben. Cimborái nem értették, mi történt vele. A nagyhangú fiatalemberből csendes, halkszavú ember lett. Nem ment vasárnaponként a kiskocsmába, hiába várták. Azt gondolták, valami betegség gyötri, mert egészséges ember nem változhat így meg. Ha kérdezték, nem adott kielégítő választ. Nem tudta ő sem, hogyan magyarázza meg, mert önmagával sem volt tisztában. Cimboráit megnyugtatta, hogy nem beteg, nincs neki semmi baja és hagyják őt a kérdezőtetőikkel.

Ezután gúnyolni kezdték, azt gondolva, ha nem beteg, akkor bolond. Ő viszont figyelembe se vette a megjegyzéseiket. Inkább egyre szorgalmasabban dolgozott, de néha elgondolkodott a munkapad mellett. Főként két dologgal foglalkozott a gondolataiban. Az egyik Jézussal és az Ő munkájával volt kapcsolatos. Nagyon szerette volna, ha minden világos lett volna előtte, amit már eddig hallott róla. Egyre jobban vágyott minél jobban megismerni Őt és minél többet tudni Róla, minél jobban megérteni a Róla szóló tanításokat.

A másik gondolata Anna volt. Szerette őt nagyon és komoly szándékkal gondolt rá. Gondolataiban sokszor összekapcsolta őt Jézussal, mert hiszen ő, vagyis Anna vezette őt erre az útra. Anna szerette volna őt Jézus tanítványává nevelni. Nagyon örült annak, hogy megismerhette ezt a lányt, mert azóta - szerinte is - helyes irányban fejlődik az élete. Amióta először elment az ifjúsági órára, és ennek már három hónapja, azóta minden héten eljár. Annával is leginkább csak ott találkozik, a gyárban alig van rá alkalom. Az órák után mindig beszélgetnek és elkíséri Annát. Nem messze laknak és amíg odáig sétálnak, addig Jézusról beszélgetnek. Egyszer behívta Anna, és bemutatta őt az anyjának és a testvéreinek. Nagyon kedvesek voltak hozzá és ő első látogatásra megszerette a családot.

Máté nagymamája nagyon boldog, hogy unokája az ifjúsági bibliaórákra jár. A templomba is eljárnak együtt újabban minden vasárnap. Máté beszélni szokott neki arról, amit az ifjúsági órákon hall. Néha azt is elmondja, amiről Annával beszélnek. Az öregasszony pedig reménykedik, hogy mégis csak az a kedves lány lesz az ő unokamenye, aki Mátét így meg tudta változtatni. Máté ugyan nem mondott neki ilyet, mert erről még Annával sem beszélt. Nem meri említeni neki. Attól fél, ezzel elűzné magától, mert úgy érzi, még nagyon messze jár Annától a hívő élet útján. Szeretne előrejutni, azért jár az órákra, de már nem Anna miatt, hanem mert ő is nagyon szereti hallani Isten ígését. Nem idegen már számára, de még nem világos előtte és nem tud azonosulni vele. Sokszor úgy van vele - vallotta be Annának - mintha nem neki szólna. Máskor meg úgy érezte, mintha csak róla beszélne.

Egyik beszélgetésük alkalmával Anna nekiszegezte a kérdést egyenesen:

- Mondd meg őszintén, miattam jársz erre a helyre, vagy szeretnél igazán Jézusé lenni?

Máté nem lepődött meg a kérdésen. Szinte várta már, mikor hangzik el. Maga sem volt meglepve önmagával, de ezt eddig nem merte bevallani Annának. Most úgy érezte, mégis meg kell mondania.

- Az igazság az, hogy már régen nem miattad járok e helyre. Annyi szépet és jót hallottam ezen a helyen az Úr dolgairól és ez arra készített, hogy én is az Övé legyek egészen. Az a baj, nem tudom, mit kellene tennem, hogy ez megtörténjék. Azt hiszem, ettől csak egy lépés választ el. De ezt az egy lépést nem tudtam eddig megtenni. Hiszem, hogy az is meg fog történni nem sok idő múlva. Azért megnyugtatlak, rólad... rólad sem mondok le, szeretném, ha megmaradnál nekem.

- Én nem vagyok a tied - jelentette ki határozottan Anna. - Azt gondolom, itt van a baj tenálad. Mondtam már sokszor, Jézust kell szeretned elsősorban és mindenkinél jobban. Ő legyen a legfontosabb az életedben. Addig szó sem legyen másról.

- Hiszen én is azt szeretném - nyögte ki Máté. - Ebben segíts nekem...

- Eddig is azt tettem - mondta Anna. - Ezután is szeretnék segíteni, ha az Úr megadja a lehetőséget és erőt is ad hozzá. Mert az én erőm és tudásom vajmi csekély ehhez.

*

Egyhetes evangélizáció folyt az egyik budai templomban. A Seregi család ott volt minden este és velük volt Máté is. Már egészen összebarátkoztak. Ilona asszonynak szimpatikus volt Máté. Nem csak külső megjelenése és értelmes beszéde miatt. Láttá rajta, mennyire szeretné Jézust egészen megismerni. Szívből hitte, hogy Máté az Úr választottja. A két Seregi fiú már az első találkozáskor a szívébe fogadta és úgy tekintettek rá, mint a legjobb barátjukra. Anna pedig... hm... hát ő úgy tekintett rá, mint férfire, mint aki nem közömbös a számára. De igyekezett ezt az érzést elrejteni, mert mégis az a legfontosabb, hogy elsősorban az Úr legyen az a férfi. Addig ő nem nyilatkozik még az anyjának sem.

Már a hatodik estén hallgatták az evangélizációt, ez volt az utolsó alkalom. Egy idős lelkész hirdette az Ígét minden este, így ezen az estén is. Hat részes sorozatában Jézus kálvária járását dolgozta fel. Ígehirdetésének a következő címet adta: Jézus Kajafás előtt, Pilátus, Heródes, újra Pilátus, Feszítsd meg, A kereszten.

Minden alkalommal csodálatosan világított rá az Íge mondanivalójára. A legapróbb részletekre is rávilágított. Ha valaki figyelmesen hallgatta, valósággal a helyszínen érezhette magát. Az egész templomi légkör olyan volt, hogy érezni lehetett az Isten Lelkének jelenlétét. Amikor a keresztről beszélt, mintha a súlyát is érezték volna, akik odafigyeltek... De hallani lehetett a kalapácsütések hangját, a vér csordulását, amint az Úr kezébe, lábába verték az otromba szegeket. Szinte látni vélték, amint fröccsent a langyos vér. Voltak, akik felszisszentek, mert maguk is erős fájdalmat éreztek.

Az öreg lelkész pedig mondta, mondta folyamatosan, amint a Lélek diktálta neki és a rajta keresztül minden jelenlévőnek.

Máté le sem vette a szemét a lelkészről. Ámulattal hallgatta, egy szót el nem szalasztott volna. Úgy itta magába a hallottakat, mint száraz föld a lehulló langyos esőt. Szemei egészen kerekre

nyíltak, szíve hevesen dobogott és rettenetes fájdalmat érzett, amikor a lelkész a borzalmas kínokról beszélt.

... Látjátok, mit kellett szenvednie Isten Szent fiának? Annak, akiben pedig semmi bűn nem találtatott. Még álnokság sem jött ki az Ő száján sohasem. Mégis Neki, az igaznak kellett szörnyű halált halni a bűnös ember helyett, te éretted, én érettem, hogyha hiszel benne, ne kelljen a kárhozatra menned és ugyanezt elszenvedned. Kegyelmet találhatsz Nála, mert Ő kész megbocsátani még ma az eddig elkövetett összes bűnöd.

Amikor befejezte a lelkész az igehirdetést, mély csend ült meg a templom falai közt. Egyszerre csak halk zokogás hangzott fel valahol a hátsó sorokból. Utána az ellenkező oldalról hallatszott újabb zokogás, mintegy visszhangként. Azután még néhány helyről, innen is, onnan is hangzott a sírás és ezek közül egy a Doros Máté hangja volt.

*

Máté most is elkísérte a családot. Elöl az anya ment két fiával, mögöttük ment Anna és Máté. Egész úton nem szólt senki. Döbbenetes volt a befejezés és nem akarták megzavarni Mátét, mert nem tudhatták, mi megy végbe a lelkében.

Amikor a lakásukhoz értek, Ilona asszony kérte, jöjjen be és beszélgessenek. Máté könnyen ráállt. A két fiú mindjárt elvonult a szobájába tanulni, ők meg letelepedtek az asztal köré. A beszélgetés nehezen, akadozva indult.

- Nagyon áldott volt ez az evangélizáció - kezdte Ilona asszony. - Én nagyon sok áldást kaptam ezeken az estéken.

- Úgy gondolom, ezt valamennyien elmondhatjuk - tette hozzá Anna. - Vagy te nem így látod? - fordult Máté felé kis gondolkodás után.

Máté pillanatnyilag nem tudta, mit is mondhatna. Bólintott Anna kérdésére, de aztán lassan megnyíltak ajkai.

- Én úgy látom, ez a hét jelentette a legtöbbet az én számomra egész eddigi életemben. Boldog örömmel mondom el, hogy megtaláltam azt, ami után már hónapok óta vágyik a lelkem. Ma nyertem el azt a békességet, amiről oly sokat hallottam a bibliaórákon és az igehirdetések során, de csak most ízlelhettem meg igazán. Most már tudom, bizonyossá lett számomra, hogy Jézus értem is meghalt. Az Ő kegyelme az enyém is lett és megbocsátotta az én bűneimet... Most én... igazán... nagyon... boldog vagyok.

Az utolsó szavakat alig bírta kimondani, mert egészen elérzékenyült és újra könnyes lett a szeme.

- Legyen áldott érte az Ő neve - mondta Ilona asszony, de mire kimondta, már ő is sírt. Anna pedig mit tehetett volna, ő is csatlakozott a többiekhez.

Sírtak mind a hárman örömben, mert Jézus Krisztus újra rátalált egy elveszett báránykájára. Ki az, aki meg ne indulna ekkora kegyelem láttán? Ezen még az angyalok is örvendenek a mennyben kimondhatalan örvendezéssel.

*

Ezek után minden megváltozott Máté körül. A barátai elhagyták, vagy inkább ő hagyta el a barátait. Nyíltan is bolondnak tartották, de Máté nem haragudott érte. Anna sem igyekezett már lerázni őt, inkább szívesen beszélgetett vele. Sok időt töltöttek együtt. Órákra is együtt jártak. Gyakori vendég lett Máté a Seregi család otthonában, aminek az lett a vége, hogy karácsonykor ünnepélyesen megkérte Anna kezét. Anna édesanyja áldását adta rájuk és néhány hónap múlva megtartották a menyegzőt. A gyárból csak a művezető és Mózes bácsi volt jelen.

*

Máté nagymamája nagyon boldog volt, hogy az unokája végül is azt a lányt vette feleségül, akit ő látatlanul is nagyon megszeretett. Szerethette már közelről is ezt a kedves teremtet. Máté nagymamája és Anna a nagy korkülönbségük ellenére nagyon közel kerültek egymáshoz. Sokat beszélgettek egymással és a nagymama is felismerte Jézusban az élete megváltóját, és Jézus tudatos gyermeke lett.

Anna még abban az évben újra tanulni kezdett. Igaz már nem orvosnak készült, hanem közgazdásznak. Máté is felbuzdult ifjú felesége példáján és ő is tanulásba kezdett. Évek múltán Anna valóban közgazdász lett, de férje is kitartott a kitűzött szándéka mellett, mérnöki oklevelet szerzett.

Tanulásuk és együttes életük idején sem tévesztették soha szemük elől az életük valódi célját és feladatát, amivel Jézus bízta meg az övéit, hogy az Ő bizonyágtevői legyenek. Minden alkalmat megragadtak, hogy Jézust szolgálják és lelkeket vezessenek hozzá.

Az Úr pedig kiteljesítette és áldásával kísérte életüket és szeretteik életét.